

академик Луан СТАРОВА*

МАКЕДОНСКИОТ КАРТЕЗИЈАНЕЦ АКАДЕМИК ЖИВКО ПОПОВ

Размислувајќи како да се вклучам со свој прилог во оваа книга – омаж по повод 70-годишнината од животот на нашиот академик Живко Попов, хирург уролог со светски глас, иако не сум од неговата „бранша“, најдов едно обележје од неговиот живот и научно вишнеење, кое ми се стори најпригодно за да се доближам, на еден посебен начин, до неговата научна мисија од француска провениенција.

Академикот Живко Попов е нашиот најуспешен картезијанец.¹ Овој поим со ретка употреба кај нас потекнува од името на големиот француски филозоф Рене Декарт (1596 – 1650), познат по својата филозофија „за потрагата по вистината преку разумот“. Европското картезијанство ќе доминира во целиот XVIII век и своето значење ќе го задржи до денес.

По што е нашиот академик Живко Попов нов картезијанец? Првин, постои една случајност (фрацузите велат: „Случајноста не постои!“, односно „L’hasard n’existe pas!“), академикот Попов своите најголеми научни и академски успеси ќе ги постигне во престижниот универзитетски и научен француски и европски центар со името на славниот француски и европски научник Рене Декарт, меѓу француски универзитетски професори достоини на името на големиот мислител.

Покрај несомнените резултати што ќе ги постигне академик Попов и за нив ќе добие мериторни признанија, тој ќе се збогати и со картезијанските парадигми: строгост, јасност, прегледност, ред, дисципли-

---

* Македонска академија на науките и уметностите, Скопје, Р Македонија.

¹ Да се биде картезијанец, тоа значи да се следи методата на филозофот Рене Декарт, односно централниот став „за потрагата на вистината преку разумот“, и од неа да се изведат фундаменталните принципи кои потоа се применуваат во различни домени на знаењето.

лина, логичност, прецизност, методичност, проникливост. Според картезијанската логика, душата постои по тоа што ништо не ни останува непознато во човековото постоење.

Картезијанството на нашиот академик Живко Попов, во неговата мисија на животот има пошироко значење и во една наша национална и пошироко балканска мисија. Тој е човекот кој успешно ја пренесува универзалната медицина од еден од нејзините центри, во својата земја, во многубројните животи чиј неуморен спасител е токму тој...

* * *

Навикнати сме во освојувањето на европскиот Пантеон на вредностите од страна на балканските интелектуалци, најчесто да се задржуваме пред уметничките дострели на видни личности, особено од доменот на книжевноста, ликовните уметности, музиката и други. Посебно Париз бил и останува еден од европските центри кон кои не престануваат и натаму да конвергираат носителите на вредности, врвни национални дарби во различни области од науката и уметностите.

Честопати носителите на овие вредности, затечени пред вратите на напредната европска цивилизација, во овие центри, во Париз посебно, ќе бидат носители на ренесансна мисија за својот народ. Кога се има предвид историјата на носителите на овие мисии, посебно кај македонскиот народ, кој се здобива со своја држава и независност, институции од областа на економскиот и општествениот развој, се пројавуваат силни креативни личности кои стануваат луѓе мостови помеѓу врвните институции на своите земји и европските.

Во овој домен како карактеристичен пример може да се истакне поврзаноста на неколку генерации македонски студенти по медицина, лекари, магистранти и докторанти, со француската медицина, која во светот е една од најпрестижните, со голем број нобеловци, со медицинските факултети во Париз, Лион, Ница и други.

Академикот Живко Попов, македонскиот самостоен трансплантациски хирург од европски и светски глас, комплетно едуциран и подготвен да ја спроведе компликуваната хируршка методологија во пресадувањето, признат експерт во доменот урогениталната хирургија, лидер во воведувањето тешки процедури во онколошката урологија, познат по многубројните операции во областа на пелвичната хирургија

на егзереза со илио-обтураторни лимфни дисекции и уринарна реконструкција, модерните ендоуролошки методи (перкутаната нефролитолапаксија, уретерореноскопијата и др.) за лекување на уринарната калкулоза, лидерството во воведувањето на лапароскопијата во урологијата, со посебно насочено внимание кон лапароскопската хирургија на надбубрежните жлезди, како и многубројните други специјалности, во голема мера, ѝ ги должи на големата „париска медицинска школа“.

Откако ја завршил четиригодишната специјализација по урологија на тогаш престижниот државен Медицински факултет во Скопје, започнуваат неговите повеќегодишни, успешни и животворни „француски универзитети“: откако завршил и специјализација по трансплантациска хирургија на Универзитетско-клиничкиот центар „Хенри Мондор“, XII Париски универзитет, и по одбранетата докторска дисертација на Медицинскиот факултет во Скопје, своето образование го продолжил во Париз, при што во 1994 год. се здобил со универзитетска диплома за продлабочени студии во хируршките науки на Парискиот универзитет „Рене Декарт“ (V), а во 1998 год., во Париз, на истиот универзитет, „Рене Декарт“, под менторство на познатиот професор Доминик Шопен, ја одбрал својата втора докторска дисертација во Франција, високо оценета од комисијата, а потоа во 2011 г., во рамките на Европската Унија, на медицински специјалности (EUMS), се здобил со европска диплома за трансплантациска хирургија.

Здобивањето со високи француски признанија од угледни француски и европски универзитетски и академски авторитети, здобивајќи се со нивната апсолутна доверба, како рамен на рамни, академик Живко Попов ќе се здобие со престижни работни и академски титули на Парискиот универзитет: во 1993/94 г., тој беше назначен за клинички шеф при Универзитетскиот клинички центар „Хенри Мондор“, на парискиот Универзитет XII, додека во учебните години од 1997 до 2003 год., се здобил со титулата универзитетски професор по уролошка хирургија, во рамките на францускиот национален контингент на професори од прва класа. За време на овие престои на Парискиот универзитет, академик Живко Попов е редовно вклучен во изведувањето и во менторството на универзитетска диплома за продлабочени знаења во хируршките науки.

За истакнување се и високите професионални врски и угледот што ги ужива академик Живко Попов меѓу величините на хируршките истражувања од Центарот за хируршки истражувања, како што се про-

фесорите Клод Абу (Claude Abbou) и Доминик Шопен (Dominique Chopin). Овде ќе изврши двегодишна суплементарна едукација во полето на бубрежната и мултиорганската трансплантација, онколошката урологија, како и научноистражувачка работа во полето на имунологијата на урогениталниот канцер. Академик Живко Попов (автор и коавтор на над 220 научни трудови, објавени во реномирани списанија), ќе се појави во коавторство со професорите Клод Абу и Доминик Шопен во низа значајни трудови...²

* * *

Ја доживеав среќната околност да го запознаам и да почнам блиско и ненаметливо пријателство со академик Живко Попов, во средината на 90-тите години, кога бев амбасадор на Република Македонија во Франција. Тој често доаѓаше во Амбасадата, најчесто, при административно посредување на македонски пациенти кои се лекуваа во париските клиници со посредство на македонскиот хирург трансплантолог.

Уште од првите контакти пленеше неговата дискретна и ненаметлива добрина, искрениот пристап на пренесување на сложените прашања од медицинска природа до пациентите. Иако според своето меѓународно реноме, научните постигнувања, признатата хируршка моќ во најкомпликуваните зафати, признанијата од врвни хирурзи уролози од Париската медицинска школа, академик Живко Попов можеше лесно да се најде во еден од европските, американските и во други научни и универзитетски центри, тој, со недвосмислено и проникнато патриотско чувство во својата човечка длабина, реши да ја надградува својата медицинска и научна кариера во својата родна и сакана Македонија станувајќи еден од столбовите на македонската медицина...

---

² Поопширно за врските на француските универзитети и клиничките центри и влијанието на париската школа во развојот на медицината и хирургијата во Македонија од: Académicien Zivko Popov, „Les liens avec les universités et les centres hospitaliers parisien et l' influence de l' école française sur le développement de la Macedoine et de la chirurgies macédoniennes“ (Expériences et perspectives actuelles), in: La coopération franco-macédonienne dans l'esprit des nouveaux défis de la francophonie, Institut français, Académie macédonienne des sciences et des arts, Skopje, 2017, pp. 55–88.